

Μια μυθιστορηματική βιογραφία του Περικλή Γιαννόπουλου, όπου δεσπόζει η θεωρία του για το ελληνικό φως σε άμεση αναφορά προς τη φύση και τις ποικίπτες εναλλαγές των χρωμάτων

ΤΟΥ ΒΑΓΓΕΛΗ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Στη γραμμή της διαύγειας

Ελληνοκεντρικός, εστέτ, ρομαντικά προδιατεθειμένος, αλλά και απροσάρμοστο, απρόβλεπτο και ανοιχτά προκλητικό πνεύμα, με αρχοντική βυζαντινή (εκ Κρήτης) καταγωγή και με ανολοκλήρωτες σπουδές Ιατρικής στην Αθήνα και στο Παρίσι, καθώς και με διαμονή στο Λονδίνο, όπου μελέτησε αγγλική και γαλλική λογοτεχνία, ο **Περικλής Γιαννόπουλος** (1869-1910) προκάλεσε πλήθος διχογνωμίες στον καιρό του και επηρέασε, σύμφωνα με κοινή ομολογία της νεότερης φιλολογικής έρευνας, τη Γενιά του 1930. Εχοντας γράψει πολλά βιβλία για το ιστορικό παρελθόν, επικεντρωμένα κατά κανόνα σε ένα πρόσωπο των αρχαίων ή των νεότερων γραμμάτων (ο ίδιος τα ονομάζει «μυθιστορηματικές βιογραφίες», αλλά στην πραγματικότητα πρόκειται για το είδος το οποίο στην κριτική και στη θεωρία της λογοτεχνίας αποκαλούμε «ιστορική μεταμυθοπλασία») ο **Τάκης Θεοδωρόπουλος** καταπιάνεται στην καινούργια δουλειά του με τον Γιαννόπουλο, πιάνοντας το νήμα από το *Βερονάλ* (2015) και την αυτοκτονία του φωτισμένου κλασικού φιλόλογου *Ιωάννη Συκουτρή* σε ηλικία 36 ετών. Ο Γιαννόπουλος αυτοκτόνησε στα 41 του στον Σκαρμαγκά, όπου και αυτοπυροβολήθηκε έφιππος. Πρόκειται για δύο εντελώς διαφορετικές προσωπικότητες, η μέθοδος, ωστόσο, της προσέγγισης του Θεοδωρόπουλου δεν αλλάζει. Με βάση την αναδρομική λογική της εκ των υστέρων γνώσης της και δίχως να έχει την ανταπάτη ότι μπορεί όντως να αποκαταστήσει το ιστορικό της ζητούμενο, η αφήγηση ανοίγει διάλογο με τον Γιαννόπουλο και τον εγκλιματίζει σε όσα καταλαβαίνει ο 21ος αιώνας για τον ελληνοκεντρισμό και για τη γλώσσα.

Ο Τάκης Θεοδωρόπουλος στο βιβλίο του δεν παρουσιάζει τον Περικλή Γιαννόπουλο ούτε εξιδανικευμένο ούτε μυθοποιημένο ούτε ιδεολογικοποιημένο

Σοφά καταφέρνει ο Θεοδωρόπουλος, όπως το κατάφερε και στο *Βερονάλ* με τον Συκουτρή, να ξεμπλοκάρει τον Γιαννόπουλο από τις πολιτικές και γλωσσικές διαμάχες της εποχής του. Η σχέση του με το στρατιωτικό κίνημα στου Γουδύ και τον *Βενιζέλο* το 1909 ή με τα Ευαγγελικά και τα Ορεσטיακά μεταξύ 1901 και 1903 παραμένει πολύ αμφίβολη, μια και ούτε με τις πολιτικές αλλαγές που επέφερε το κίνημα του 1909 ούτε με τον αρχαϊσμό των πρωτεργατών των Ευαγγελικών και των Ορεσטיακών επικοινωνούσε επί της ουσίας. Εκείνο που έκαιγε τον Γιαννόπουλο ήταν η άρνηση της νεαρής τότε ζωγράφου *Σοφίας Λασκαρίδου* να τον παντρευτεί και η αισθητική του ελληνικού τοπίου. Όπως γράφοντας για τον Συκουτρή ο Θεοδωρόπουλος εστίασε στη μάχη

που έδωσε για να ακουμπήσει στην αρχαιότητα στρέφοντας παράλληλα ανήμπορα το βλέμμα του στην Ευρώπη, έτσι και με τον Γιαννόπουλο στρέφει το βλέμμα στον άδοξο έρωτά του και στα κείμενά του για το ελληνικό φως, γραμμένα με αφορμή την προσήλωση της Σοφίας στη δυτική εικαστική παιδεία. Εχοντας εμμέσως καταπιαστεί με το ελληνικό φως του Γιαννόπουλου στο μυθιστόρημά του *Το αδιανόητο τοπίο* (1991), ο Θεοδωρόπουλος δείχνει τώρα πως η θεωρία του είναι η γραμμή της διαύγειας, της σαφήνειας και της ακρίβειας, σε άμεση αναφορά προς τη φύση και τις ποικίπτες εναλλαγές των χρωμάτων της – ένας ελληνοκεντρικός αισθητισμός με γεωφυσικό πρόσημο. Προς αυτή την κατεύθυνση άλλωστε ήταν οι επιρροές του *Σεφέρη* και του *Ελύτη* αλλά και του *Πικιώνη* ή του *Αρη Κωνσταντινίδη* από τον Γιαννόπουλο. Δεν είναι ούτε εξιδανικευμένος ούτε μυθοποιημένος ή ιδεολογικοποιημένος ο Γιαννόπουλος του Θεοδωρόπουλου, που παρακάμπτει προσεκτικά τα εθνικά ή τα φυλετικά παραληρήματα του βιογραφούμενου, χωρίς να αποσιωπά την πίστη του στη συνέχεια του τριμερούς σχήματος της ελληνικής ιστορίας, όπως διαμορφώθηκε από τον *Κωνσταντίνο Παπαρηγόπουλο*. Δανδής, εγωκεντρικός και μανιώδης σκηνοθέτης του εαυτού του; Ναι. Και μαζί με αυτά, όμως, βαθιά ερωτευμένος, αν και με έναν παγωμένο αέρα στα χνότα του με τις γυναίκες. Κι ακόμα, εκρηκτικός γλωσσικά, με έναν οίστρο τον οποίο θα τιθασεύσει αργότερα ο *Ιων Δραγούμης* στα δικά του κείμενα, όπως και ριψοκίνδυνος με ό,τι κι αν φρονούσε. Με τέτοια υλικά, όμως, δουλεύει η λογοτεχνία. Αυτά είναι τα τροφεία και οι εγγυήσεις για το επαγωγό καλλιτεχνικό της αποτέλεσμα.

ΤΑΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ
Εμείς οι εξωφρενικοί-τεροι των παλαβών της γης

Εκδόσεις Μεταίχμιο, 2022, σελ. 216, τιμή 14,40 ευρώ